

İŞKUR'UN MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİNİN İSTİHDAM ÜZERİNE ETKİLERİ: YALOVA İŞKUR ÖRNEĞİ

H. Yunus TAŞ*

ÖZET

İstihdam sorunu bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de çözülmesi gereken en önemli sorunlardan birisidir. Bu çalışmada ülkemizde aktif istihdam politikalarının en önemli uygulayıcısı olan İŞKUR'un işsizliği önleme ve istihdamı artırmaya yönelik olarak uyguladığı mesleki eğitim faaliyetleri analiz edilecektir.

Bu amaca yönelik olarak, çalışmanın birinci bölümünde genel olarak İŞKUR'un faaliyetleri incelenecek ve özelde yaptığı mesleki eğitim kursları ele alınacaktır. Çalışmanın ikinci bölümünde ise Yalova İŞKUR İl Müdürlüğü bünyesinde son yıllarda sürdürülen mesleki eğitim faaliyetlerinin analizi yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: *İstihdam / İşsizlik, Mesleki Eğitim, İşgücü Piyasası*

* Yrd. Doç. Dr., Yalova Üniversitesi, İİBF, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü
E-posta: hyunustas@gmail.com

ABSTRACT

THE EFFECTS OF VOCATIONAL TRAINING COURSES ON THE EMPLOYMENT: THE CASE OF YALOVA EMPLOYMENT AGENCY

Problems of employment and unemployment, as in all of developed or developing countries are important ones related to the economic and social structure of Turkey, which must be solved. Therefore, it is necessary to determine preventive policies for these problems in order to set up employment and unemployment politics. As regards this aim, In the first section of the study, general activities and vocational education courses Turkish Labor Association towards preventing unemployment and lessening it into minimum level in Turkey were researched. In the second section of the study, employment training courses practiced in recent years in Yalova Directorship of Turkish Labor Association were researched. As a result of employment coursed mentioned above, determinations concerning employment situations of trainees who have already finished their courses have been carried out. On the other hand, some suggestions and determinations concerning workforce training programs which have already practiced have been made.

Key Words: *Employment / Unemployment, Vocational Education, Labor Market*

GİRİŞ

Globalleşen dünyada bütün ülkelerin çözmeye çalıştığı en önemli sosyo-ekonomik problemlerin başında işsizlik sorunu gelmektedir. Günümüzde dünya ekonomisinin kıtalararası bir yapı haline gelmesi, teknolojik gelişmelerin istihdam üzerindeki olumsuz etkileri, Çin ve Hindistan gibi işgücü maliyetlerini düşük tutan fazla nüfuslu ülkelerin, sanayide atılım yapmaları diğer gelişen ve gelişmekte olan ülkelerin üretimini olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca, söz konusu ülkelere gelen vasıflı işgücü göçü, üretimin mobil boyuta geçmesi, sosyal güvenlik sistemlerinin gelişmiş ülkelere yükledikleri mali yükler gibi nedenlerle; işsizlik özellikle gelişmiş ülkelerde her geçen gün daha da artmaktadır.

AB içinde (27 ülkesi için) istihdam oranı 2000 yılı sonu itibari ile % 62,1 seviyesinde iken, bu oranın 2010 yılında kısmen arttığını (% 64,2) görebilmekteyiz. AB'ye katılan 10 yeni ülke ayrı tutulduğunda AB (17 ülkesinde) bu oran % 67,3 olmaktadır. Aynı şekilde işsizlik oranı Euro bölgesinde % 10,1 iken, AB-27 için % 9,7 olarak gerçekleşmiştir (Eurostat, 2012: 12).

2010 yılı itibariyle dünyada işsizlik oranı ortalama % 6,1 olmuştur. Dünya çapında toplam işsiz sayısı, ise aynı dönemde 200 milyon olduğu belirlenmiştir (ILO, 2011: 63). Bu durum, yoksulluk sorununu da beraberinde getirmektedir. Dünyanın en

büyük ekonomilerinden birisi olan ve 500 milyona yaklaşan nüfusu ile Avrupa Birliği (AB), dünyadaki en başarılı ekonomi alanındaki birlik örneğidir. AB içinde her türlü ekonomik sorun bir bütün olarak değerlendirilmekte ve işsizlik için ortak stratejiler belirlenmektedir. İstihdam problemleri de topluluğun ortak mücadele ettiği temel sorunlarından biridir.

Değişen şartlar altında işgücü piyasasında “yaşam boyu istihdam garantisi” yerini, “yaşam boyu eğitim” ve “istihdam edilebilirlik” kavramlarına bırakmaya başlamıştır. Günümüzde en önemli istihdam güvencesi, işgücü piyasasının talep ettiği nitelik ve özelliklere sahip olmaktır. Bu nedenle mesleki eğitimin önemi daha da artmaktadır. Sürekli değişen ve gelişen işgücü piyasasına bağlı olarak, mesleki eğitimin de sürekli değişen ve yenilenen bir şekilde sürdürülmesini gerekli hale getirmektedir.

Bu anlamda ülkemizin en önemli sosyal meselelerinden birisi olan işsizlik sorununu asgari düzeylere çekmek, istihdamın artmasını sağlamak için önemli girişimler yapılmaktadır. İşsizliğin önlenmesi ve istihdamın artırılması konusu son yılların en önemli gündem maddeleri haline getirilmiştir. Bu amaç doğrultusunda son yıllarda oldukça önemli çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Yapılan bu çalışmaların önemli bir kısmı “Ulusal İstihdam Stratejisi” programı çerçevesinde yürütülmektedir.

Söz konusu program çerçevesinde Sanayi Bakanlığı ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin ortaklaşa başlattıkları ve Ankara başta olmak üzere birçok il ve merkezde mesleki eğitimin yaygınlaştırılması ve artırılması hedeflenmiştir. Yine bu hedefler doğrultusunda Türkiye'nin 81 ilinde bulunan İŞKUR Müdürlükleri bulunduğu il ve ilçelerde ihtiyaç duyulan ve talep edilen birçok alanda işgücü yetiştirme kursları açılmaktadır. Buralarda işsizlere yeni iş imkânları sunulurken, iş hayatına ilk kez atılacak olan genç ve yetişkinlere de iş hayatına yönelik çeşitli teorik ve teknik bilgiler verilmektedir. Ayrıca ihtiyaca göre girişimcilik, toplum yararına çalışma, iş başı stajı ve mesleki yönlendirilmelerde yapılmaktadır.

Bu çalışmamızda da Türkiye' de sosyal politikanın en önemli problemlerinden birisi olan işsizlikle mücadelede mesleki eğitim kursları incelenmektedir. Çalışmada öncelikle mesleki eğitim faaliyetlerinin Türkiye çapındaki genel durumu ele alınacak ve özelde ise konu ile ilgili olarak İŞKUR Yalova İl Müdürlüğü tarafından 2009 ve 2010 yıllarında gerçekleştirilen faaliyetler irdelenecektir.

1. TÜRKİYE'DE İSTİHDAM ARTIŞINA YÖNELİK MESLEK EĞİTİMİ PROGRAMLARI

1.1. Türkiye'de Mesleki Eğitim Programları

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin önemli sosyo-ekonomik problemlerinin başında gelen, işsizliğin mümkün olan en az seviyelere indirilmesi refahın

sürdürülmesi için önem arz etmektedir. İşsizliğin önlenmesinde stratejik bir öneme sahip olan konulardan biriside hiç şüphesiz mesleki eğitimidir. İstihdamı arttırmaya yönelik olarak alınacak tedbirlerin başında ise kurumsal yapının revize edilmesi ve gerekliliği bulunmaktadır. Bu değişimin özünde üç temel unsur bulunmaktadır. Bunlar, genel eğitim düzeyinin yükseltilmesi, yatırım ortamının iyileştirilmesi ve yatırım yapanların çeşitli vasıtalarla (kredi verilmesi, çeşitli hibeler, vergi indirimleri v.b şekillerde) desteklenmesidir.

Türkiye'de mesleki eğitim sistemi, çeşitli kurum ve kuruluşlarca yürütülmektedir. Bunların arasında en önemlileri; İŞKUR, Bakanlıklar, Büyük Şehir Belediyeleri, Belediyeler, Vakıflar, Sivil Toplum Örgütleridir. Söz konusu kurum ve kuruluşlar tarafından uygulanan eğitim programları içinde, sürekli eğitim ve yaşam boyu öğrenimi de içine alan bileşenler de bulunmaktadır.

Gençlere yönelik çıraklık eğitim programları günümüzde uygulanan en etkin ve kapsamlı mesleki eğitim programıdır. Burada esas sorumluluk Milli Eğitim Bakanlığı'na (MEB) aittir. Diğer mesleki kuruluşlar belediyeler ve vakıflar ise MEB'in kapsadığı alanlar dışındaki mesleki alanlarda eğitim vermektelerdir (Bircan,1998:562). Eğitim politikaları içerisinde İŞKUR'un esas görevi ise iş piyasasının ihtiyaçları ile ilgili yapılan araştırma ve çözümlenmelere yönelik, ihtiyaç duyulan alan ve mesleklere yönelik eğitim etkinliklerini düzenlemek ve yürütmektir. Söz konusu eğitim etkinlikleri gençleri, kadınları, işsizlik desteği alanları, işlerini kaybedenleri, özürlü ve eski hükümlülere hedeflemektedir.

İŞKUR'un mesleki eğitim kurslarının çerçevesi sayısı ve hedef grupları, kamu ve özel kesim temsilcilerinin oluşturdukları il istihdam ve mesleki eğitim kurulları tarafından belirlenmektedir. Ayrıca en son olarak AB'ye giriş sürecinin de sonucu olarak oluşturulan Ekonomik Koordinasyon Kurulunda daha ziyade “Ulusal İstihdam Stratejisi Belgesi” taslağı tartışıldı ve söz konusu taslak metinde mesleki eğitim alanında alınan çok önemli kararlar bulunmaktadır.

Alınan kararların bir kısmı aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür.

- Kadınlar, gençler ve özürülülerin istihdamı arttırılacak.
- 2013 yılından itibaren her yıl en az 400 bin kişiye işgücü yetiştirme (mesleki eğitim) kursu sağlanacak.
- 2023 yılına kadar kadınların işgücü içindeki istihdam oranının % 26' dan % 35'e çıkartılacak.
- % 24 civarında bulunan genç işsizliğin normal işsizlik oranlarına çekilecek.
- 55.000 özürülünün iki yıl içinde işe girişi sağlanacak.
- Hayat boyu öğrenmeye katılım oranı 2023 yılına kadar % 8'ler seviyesine çıkarılacak.

- İşgücü piyasasında esnekliğin artırılarak, 2023 yılına kadar, belirli ve kısmi süreli çalışanların, toplam istihdam edilenler içindeki oranları, AB ülkelerindeki seviyelere çıkarılması hedeflenmektedir (Hürriyet Gazetesi, 09.06.2010).

Türkiye’de bu anlamda önemli adımlar atılmaya başlanmış olup, daha etkili ve detaylı bir şekilde işsizlikle mücadele için 2009 ve 2010 yıllarında “Ekonomi Koordinasyon Kurulu” toplanmış ve “Ulusal İstihdam Stratejisi”nin belirlenebilmesi için çeşitli kurumların görüşlerinin alınması kararlaştırılmıştır. Bu amaçla Ulusal İstihdam Stratejisine son halini vermek ve işsizliği azaltacak, istihdamı arttıracak doğru ve etkili önlemlerin alınabilmesi için bir yol haritası belirlenmeye çalışılmaktadır. 2010 Kasım ayı sonu itibari ile bu programa son halinin verilip 2011 yılının başlarında program uygulanmaya konulmuş olup eğitim programlarının başarıyla sürdürüldüğü görülmüştür. Ancak hedeflenen kursiyer ve istihdam sayılarının beklenen düzeyin altında olduğu görülmüştür. Programın 4 (dört) yıl daha aynı şekilde her yıl eksikliklerin giderilerek daha başarılı bir şekilde yürütüleceği belirtilmiştir.

Bu çerçevede, “Türkiye’de işsizliğin önlenmesi ve istihdamın artırılması, Kayıtdışı İstihdamla Mücadele” konularında çalışma yapmak üzere iki çalışma grubu kurulmuştur. Hazırlanan raporların, sosyal taraflar ve üniversiteler başta olmak üzere, geniş bir şekilde kamuoyu ile paylaşılması için işsizlik ve kayıt dışı istihdam konuları, TBMM’nin gündemine alınmıştır. Sosyal Güvenlik Reformu adı altında, işsizlik ve kayıt dışı istihdam ile mücadeleyi içeren sosyal güvenlikle ilgili geniş ve birbiriyle bağlantılı bir paket ise uygulamaya konmuştur. Bu paket ile, 21. yüzyılda Türkiye’deki çalışma ve sosyal güvenlik yapısını daha çağdaş ve ülkemizin ihtiyaçlarına cevap verebilen sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması hedeflenmektedir.

1.2. Devlet Politikası Olarak Mesleki Eğitim ve İstihdamın Artırılması

1.2.1. İstihdamın Artırılması

Türkiye’de ilk defa ekonomi politikalarına yön verebilmek amacıyla planlı dönem 1963’te başlamıştır. Planlı dönemin ilk yıllarında 1990 yılına kadarki dönemde nüfus artışı ekonomik gelişmeye göre daha hızlı oranlarda olmuştur. Ancak daha sonraki yıllarda (2000-2009) ülke genelinde hızlı nüfus artışının neden olduğu olumsuzluklar azalmasına rağmen, istihdamın artırılması ve işsizlik oranlarının daha düşük seviyelere çekilmesi ile mesleki eğitime ilişkin sorunlar çözülemediğinden, eğitim-istihdam arasındaki ilişki yeterince kurulamamıştır.

Tablo 1 :
Türkiye’de Yıllara Göre İstihdamın Sektörler İtibarıyla Dağılımı (%)

Sektörler	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Tarım	36.0	37,5	34,9	33,8	34.9	29.5	23,9	23,4	23.7	24.7	24,5	24.8
Sanayi	17.1	17,5	18,5	18,0	18.5	22.2	26,3	27.1	26.1	25.2	24.5	25
Hizmetler	46.3	44	45,4	47,8	46.6	48.3	49.8	49,5	50.2	50.1	51	50.2

Kaynak: TÜİK, Haber Bülteni, Ekim 2012, 2011 yılı verileri, 2011; DPT, IX. Kalkınma Planı, 1 Temmuz 2008 Tarihli Mükerrer Sayısı, 2008.

Tablo1’de görüleceği gibi istihdam artışının beklenen düzeylerden daha düşük oranlarda gerçekleşmesinin en önemli nedeni, tarım sektöründe yaşanan istihdam azalışıdır. VIII. Kalkınma Planı döneminden, (2001-2005) 2009 yılına kadar tarım sektörünün istihdam içerisindeki payı % 36’dan % 24,7’ye kadar gerilemiştir.

Tarım dışı sektörlerdeki istihdamda özellikle 2003 yılı sonrasında, ciddi artışlar meydana gelmiş ve VIII. Kalkınma Planı döneminde 1 milyon 742 bin kişilik istihdam artışı gerçekleşmiştir. Tarım dışı sektörlerde sadece 2005 yılında 1 milyon 162 bin kişilik istihdam sağlanmış olması bu artışın dönem sonunda oldukça hızlandığını göstermektedir (DPT, 2008: 37)

Tablo 2’ de görüleceği üzere, tarım sektöründe istihdamın azalması sonucunda ve 2001 krizinin de etkisiyle işsizlik oranı 2000 yılında % 6,5 iken 2005 yılında % 10,3 seviyesine yükselmiştir. Tarım dışı işsizlik oranı ise 2000 yılında % 9,4’ten 2002 yılında % 15’e yükselmiş ve 2005 yılında % 13,6’ya gerilemiştir (DPT, 2008: 38). Ancak 2008 - 2009 yıllarında devam eden küresel mali kriz genel olarak tüm dünya ülkelerinde ve Türkiye’de işsizlik oranlarını olumsuz etkilemiş ve tarım dışı işsizlik oranı yeniden yükselerek % 17.4 oranına çıkmıştır. Genel işsizlik oranlarının yaklaşık iki katı olan genç işsizlik ise (% 24.3) önemini korumuştur (TÜİK, Şubat, 2011)

Tablo 2 :
Türkiye'de Çeşitli Kategorilerde İstihdama İlişkin Göstergeler (%)

Yıllara Göre Çeşitli İşsizlik Türleri	Yıllar											
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
İşsizlik Oranı	6.5	8.4	10.3	10.5	10.8	10.3	10.2	10.3	11.0	14.0	11,9	9,8
Tarım-Dışı İşsizlik Oranı	9.4	11,9	15.0	14	13,7	13.6	12,7	12,6	13.6	17.4	14,8	12,4
Genç İşsizlik Oranı	13.1	16,7	19.2	21,0	21,1	19.3	19,5	19,8	20.5	25.9	22,2	18,4
İşgücüne Katılma Oranı	49.9	49.8	49.6	48.3	46.4	46.3	46.3	46.2	46.9	47.9	48,8	49,9
Kadın	26.6	27,1	27.9	26,6	23,3	24.8	23,6	23,6	24.5	26.0	27,6	28,8
Erkek	73.7	72,9	71.6	70,4	70,3	72,6	69,9	69,8	70.1	70.5	70,8	71,7
İstihdam Oranı	46.7	45,6	44.4	43,2	41,3	41.4	41,5	41,5	41.7	41.2	43,0	45

Kaynak: TÜİK, Haber Bülteni, Mart 2010'da 2009 yılı verileri, 2010. , DPT, IX. Kalkınma Planı, 1 Temmuz 2008 Tarihli Mükerrer Sayısı, S.38, 2008., TÜİK, 2011 Yılı İstihdam Raporu, Ekim, 2012.

1.2.2. Eğitimde İşgücü Talebinin Ön Plana Alınması

İşgücünün. eğitim seviyesine bakıldığında, 2000 yılında % 73,8'i ve 2005 yılında % 67,3'ü lise altı eğitilmiş ve okuma yazma bilmeyenlerden oluştuğu görülecektir. İşgücü içinde yükseköğretim ve fakülte mezunlarının payı 2000 yılında % 8,8 iken. 2005 yılında % 11,5'e yükselmiştir. İşgücünün eğitim düzeyi VIII. ve IX. Plan'lar döneminde yükselmekle birlikte, yine de AB ortalamasına göre düşük olmaya devam etmiştir. Bu durum nitelik ve beceri düzeyi yüksek insan gücüne ihtiyaç duyulan günümüzde önemli bir sorun olarak varlığını sürdürmektedir (DPT, 2008: 38).

Bu sorunun zaman kaybetmeden işgücü ve eğitim planlamacıları tarafından masaya yatırılarak, ortak çözüme yönelik çeşitli programlarla desteklenmesi gereken önemli konuların başında geldiği görülmektedir. Türkiye'de 2010 yılı dâhil önceki dönemlerde de eğitim sistemi işgücü piyasasının ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kalmıştır. Genç ve eğitilmiş kişilerin işsizlik oranlarında da kayda değer bir düşüş sağlanamamıştır. Ekonominin ve işgücü piyasasının taleplerine cevap verecek ve özellikle gençlerin istihdam edilebilirliğini artıracak yeni mekanizmalara ihtiyaç duyulduğu açıkça anlaşılmaktadır.

Piyasada ekonominin ihtiyaç duyduğu alanlarda ara eleman temininde zorluk yaşanmasına rağmen, mesleki eğitim almış ve meslek okullarından mezun olan kişilerin işsizlik oranı da maalesef yüksek oranlardadır. İşsizlik oranları 2000 yılında % 10,9'dan 2005 yılında % 13,3'e yükselmiştir (DPT, 2008: 39). Bu durum bilişsel yetenekleri yüksek öğrencilerin mesleki eğitimi tercih etmemesi, mesleki eğitim sisteminin işgücü piyasasının ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte olmaması, mevcut mesleki eğitim programlarının ilgili tüm taraflarla işbirliği içinde güncellenememesi, donanım eksikliği ve nitelikli eğitim personelinin yetersiz olması gibi nedenlerden kaynaklanmaktadır Eğitim programlarının gözden geçirilmesi çerçevesinde, mesleki eğitimin işgücü piyasasındaki gelişmelere cevap verecek esnekliğe kavuşturulması amacıyla modüler sisteme geçilmesine yönelik çalışmalara sosyal tarafların katılımıyla başlanmıştır (DPT, 2008: 40).

Eğitim kurumları dışında kazanılan becerileri de belgelendirecek tutarlı ve güvenilir meslek standartlarına dayalı, bir sınav ve belgelendirme sistemi oluşturulamamıştır. Ancak, meslek standartları, sınav ve belgelendirme sisteminin devlet tarafından standartlarının belirlenebilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, işçi ve işveren kesimleriyle işbirliği içinde olarak, yeni yöntemler geliştirmek ve idame ettirmek amacıyla "Ulusal Mesleki Yeterlikler Kurumunun" oluşturulmasına yönelik yasal düzenleme çalışmaları sürdürülmektedir.

1.3. Aktif İstihdam Politikalarının Yaygınlaştırılması

VIII. Plan döneminde istihdamın artırılmasında etkili bir araç olarak Aktif İşgücü Politikalarına verilen ehemmiyet nispeten artmıştır. İşgücünün beceri ve yeterliliğini geliştirerek istihdam edilebilirliğin artırılmasını amaçlayan Aktif İşgücü Politikaları, işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programlarını, mesleğe yöneltme, mesleki danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinin verilmesi gibi önemli konuları öncelikli konular olarak kabul etmektedir. Diğer taraftan iş arama stratejilerinin geliştirilmesi, işsizler, özürllüler, kadınlar ve gençler gibi dezavantajlı grupların iş bulmasını, girişimcilik eğitimlerini ve istihdam garantili eğitim programlarını kapsamaktadır (Taş, 2010:254).

Ülkemizde Aktif İşgücü Politikalarının temel uygulayıcısı olan Türkiye İş Kurumunun (İŞKUR) düzenlemiş olduğu programların yaygınlaştırılması çalışmaları devam etmektedir.

Tablo 3 :

Yıllara Göre Türkiye'de İŞKUR Tarafından Açılan Mesleki Eğitim Kursları ve Kursiyerleri Toplamı

Yıllar	İŞKUR tarafından Açılan Kurs Sayısı	Erkek Kursiyer	Kadın Kursiyer	Toplam Kursiyer
2004	97	914	727	1.641
2005	278	4.143	1.375	5.518
2006	622	8.603	3.823	12.426
2007	1.200	16.463	6.371	22.834
2008	1.806	20.258	11.374	31.632
2009	8.056	100.883	81.021	181.904
2010	11.821	114.321	97.306	211.627

Kaynak: İSMMMO, 25 Nisan 2010 tarihli "İşsiz Kursta" adlı mesleki kurslar araştırması (Çevrimiçi) http://archive.ismmmo.org.tr/docs/basin/2010/bulten/25042010_turkiyekursta.pdf. 20 Temmuz 2010.

Tablo 3' de görüleceği gibi Türkiye'de İŞKUR tarafından 2004 yılından günümüze her yıl daha da artan bir hızla çeşitli mesleki eğitim kurs ve programları açılmıştır. Bu kapsamda, AB ve Türkiye'nin ortak finansmanıya İŞKUR tarafından Aktif İşgücü Piyasası Programları Projesi yürütülmüştür. Bu proje kapsamında bu güne kadar 460 binden fazla kişi eğitilmiştir. Sadece 2009 ve 2010 yılında 393 binden fazla kişiye mesleki eğitim kursu verilmiştir (İŞKUR, 2011: 4).

Bunlardan İstihdam garantili kursa gidenlerden 22 bin' e yakın kısmı istihdam edilmiş olup, geriye kalanların büyük çoğunluğu ise iş bulmakta zorluklar yaşamıştır. Ayrıca sadece 2010 yılında 42.447 kişi istihdam garantili kurslara gitmiş ancak bunlardan işe yerleştirilenlerin % kaçının gerçekten istihdam edildiğini tespit etmek mümkün olmamaktadır. Bununla birlikte, Aktif İşgücü Politikaları kapsamında yapılan harcamaların GSYİH' ya oranı AB ortalaması olan % 0,7'nin çok altındadır. Son yıllarda verilen mesleki eğitim kurslarında istihdam garantisi aranmaktadır. Bu nedenle verilen kurs ve eğitim alanları ile eğitime katılacaklar daha özenli bir şekilde seçilmeyi gerektirmektedir. Dolayısı ile eğitim alanlar ile istihdam edilenler arasındaki oran yükselmektedir.

1.3.1. İŞKUR İşgücü Yetiştirme Kursları

İşsizlikten en fazla etkilenen ve bu nedenle işgücü piyasasında dezavantajlı gruplar olarak görülen gençlerin, kadınların, özürllülerin, eski hükümlülerin, uzun süreli işsizlerin ve işsizlik sigortası kapsamındaki işsizlerin iş piyasasında ihtiyaç duyulan mesleklerde yetiştirilerek istihdam edilebilirliklerinin artırılması amacıyla işgücü yetiştirme kursları düzenlenmektedir. Bu kapsamda 2010 yılında;

- 42.447 işsiz katıldığı 1.916 istihdam garantili işgücü yetiştirme kursu,
- 89.708 işsiz katıldığı 4.332 genel işgücü yetiştirme kursu,
- GAP-II projesi kapsamında 5.879 işsiz katıldığı 284 işgücü yetiştirme kursu,
- Cazibe Merkezleri Projesi kapsamında 1.903 işsiz katıldığı 59 işgücü yetiştirme kursu,
- Hibe Projesi kapsamında 4.976 işsiz katıldığı 152 işgücü yetiştirme kursu,
- 3.638 özürllünün katıldığı 351 mesleki eğitim ve rehabilitasyon programı,
- 5.483 hükümlü ve eski hükümlünün katıldığı 414 mesleki eğitim ve rehabilitasyon programı,
- Çalışanların Mesleki Eğitimi kapsamında 2.550 işsiz katıldığı 297 işgücü yetiştirme kursu,
- 8.306 işsiz katıldığı 319 girişimcilik programı,
- 42.066 işsiz katıldığı 1.901 toplum yararına çalışma programı,
- 4.671 işsiz katıldığı 1.796 staj programı, düzenlenmiştir (İŞKUR, 2011: 32).

1.3.2. İŞKUR İstihdam Garantili Eğitim Kursları

İstihdam garantili eğitim kursları da işsizlere yönelik olarak düzenlenen işgücü eğitim programları arasında bulunmaktadır. Burada yine kursların içeriği, verilecek olan eğitim ve süreleri kamu kesimi ile özel kesim veya Sivil Toplum Kuruluşları tarafından hep birlikte belirlenmektedir (Taş, 2010: 260). İŞKUR, ihtiyaç duyulan eğitim ve kurs hizmetlerini bu kurumlar aracılığı ile yürütmektedir, Bu kurslara özellikle İŞKUR'a kayıtlı işsizler katılmaktadır, Yapılan anlaşma şartları içerisinde bu kurslara katılan kursiyerlerin en az % 60'ının birlikte çalışılan kuruluş tarafından istihdam edilmesi gerekmektedir.

Bu çerçevede İŞKUR'un Adalet Bakanlığı ile yapmış olduğu anlaşma gereği, 2001 yılından bu yana tahliyesi yakın olan hükümlülere yönelik olarak buna benzer programlar uygulamaktadır. İŞKUR tarafından ayrıca uygulanan diğer bir program uygulaması ise, programa katılan kişilerin kendi nam ve hesaplarına ait iş kurabilme becerilerinin geliştirilmesine yönelik girişimcilik eğitim kursları üzerinde durulmaktadır. Yani burada amaçlanan bir nevi girişimciliğin özendirilerek, kendinden emin kendi işini kurabilecek vasıfta bireylerin yetiştirilmesidir. 1988 yılına kadar söz konusu iki programdan yararlananların sayısı 100 000'i aşmış bulunmaktadır (Bulutay, 1998: 45-55).

Kurslara katılanlar her yıl artmakta olup, yıllık katılım ortalaması 9,000 civarındadır. Belirtilen döneme ait Türkiye'deki toplam işsiz sayısı 1,6 milyon civarındadır. Buna göre her 1,000 işsizden 5'i bu programlardan yararlanmıştır. Son on yıl içinde özürülülerin mesleki bilgi ve becerilerini arttırmaya yönelik eğitim programlarına 3,500 kişi katılmıştır. Yıllık ortalama kursa katılanların sayısı 350 kişi olmuştur (Kenar, 2002: 183).

İşgücü eğitimi kurslarından işi olanlar da yararlanmaktadır. İŞKUR işçi geliştirme seminerleri ve ayrıca başlangıç ve orta düzey yönetim kursları da düzenlemektedir. Genellikle özel sektöre ait imalat sanayi işyerlerinde yürütülen seminerlere son yıllarda bu tür eğitim kurslarına oldukça fazla ilginin olduğu görülmüştür. Sonuçları itibari ile ülkemizde sanayi ticaret alanında eğitimli ve vasıflı yöneticiler kazandırdığından dolayı ülke ekonomisine de önemli katkılarda bulunduğu şüphe götürmez bir gerçektir.

1.3.3. İŞKUR Genç Girişimci Yetiştirme Programı

Bu programla esas amaçlanan; üniversite öğrencilerini ve mezunlarını kendi işlerini kurmaya yönlendirmektir. Böylece üniversitelerde bir girişimcilik bilinci ve kültürünün oluşturulmasına çalışılmaktadır. Programın içeriğinde çeşitli uygulama faaliyetleri uygulamaya yönelik iş yerinde eğitim ve danışmanlık toplantıları ve çeşitli panelleri içine alan komple bir programdır. Bu panellerde görevlendirilecek kişiler üniversitelerdeki üst düzey akademisyenler, (Dr, Doç, Prof,) tecrübeli girişimciler, banka yöneticileri ve KOSGEB personeli arasından seçilmektedirler.

Bu anlamda KOSGEB'in yaptığı çalışmalar neticesinde 1999-2001 yılları arasında farklı üniversitelerden oluşan gruplara yönelik olarak toplam 18,500 kişiye eğitim amaçlı seminerler verilmiştir (Kenar, 2002: 184).

2. Yalova İŞKUR İl Müdürlüğünün Mesleki Eğitim Faaliyetleri

Ülkemizde yatırımların mevcut işgücü arzını karşılamadaki yetersizliği, yatırımların bölgesel dağılımındaki eşitsizliği, mevcut mesleki eğitimin işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamadaki eksikliği, sermaye yoğun yatırımların önem kazanmasıyla işsizlik oranlarını artmasına neden olmuştur. Ayrıca üretim biçiminin yapısal değişikliği, yeni teknolojilerin giderek daha yoğun bir şekilde kullanılması, işgücünün mevcut mesleki bilgi ve becerisinin geçersiz hale gelmesine neden olmaktadır. Bu nedenlerin sonucu olarak işgücünün yeni teknolojilere uygun, bilgi ve becerilerinin kazandırılması ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

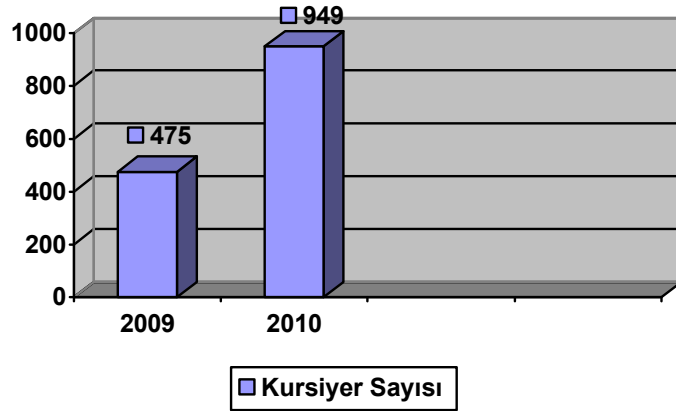
İŞKUR' un sunduğu işgücü uyum hizmetleri neticesinde 2009 yılından itibaren Yalova Valiliği İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulunca 2009 ve 2010 yıllarında alınan kararlar doğrultusunda ağırlıklı olarak uygulamaya konulan Aktif Programlar kapsamında 2009 yılında toplam 39 Aktif Program faaliyete geçirilmiş olup, bu programlara 589 kişi katılmıştır. 2010 yılında ise; 90 Aktif Program düzenlenmiş olup, bu programlara 1.122 kişi katılmıştır. 2009 ve 2010 yıllarında düzenlenen Aktif Programlar kapsamında yapılan tüm çalışmalar hakkındaki bilgiler sırasıyla tablolar halinde verilmeye çalışılmıştır.

2.1. İşgücü Yetiştirme Kursları

Aktif istihdam politikaları uygulamalarının başında gelen mesleki eğitimler yoluyla kişilerin istihdama kazandırılma süreci büyük önem arz etmektedir. Özellikle, 2009 ve 2010 yıllarında Türkiye İş Kurumu Yalova İl Müdürlüğü tarafından işgücü uyum hizmetlerine oldukça ağırlık verilmiştir. 2009 yılında 24 ayrı işgücü yetiştirme kursu düzenlenmiştir. Bu kurslara 475 kişi kursiyer olarak alınmış ve 443 kursiyer başarılı olmuştur. Kursları tamamlayan işsizlerimizden % 57.34 'ünün istihdama katılımının sağlandığı görülmektedir. Bu oranların resmi olan rakamları gösterdiğini düşündüğümüzde başarılı bir sonuç olarak değerlendirmek mümkündür.

2010 yılında ise 47 ayrı işgücü yetiştirme kursu düzenlenmiştir. Bu kurslara 949 kişi kursiyer olarak alınmış ve 762 kursiyer başarı olmuştur. Başarılı olan kursiyerlerden ilk dönem (Aralık 2010 sonu SGK sisteminden alınabilen verilere göre) istihdam incelemesinde % 38.32 'sinin istihdama katılımının sağlandığı görülmüştür. Bu rakamlar bir önceki yıla göre oransal olarak düşük olmakla birlikte, istihdam edilen işgücü sayısı olarak daha fazla olduğu görülmektedir. Şekil 1'de özet bilgileri göstermekte olup, Tablo 4 ve Tablo 5'ise 2009 - 2010 yıllarında düzenlenen işgücü yetiştirme kursları ile ilgili daha ayrıntılı bilgiler yer almaktadır.

Şekil 1 :
2009 ve 2010 Yılları İşgücü Yetiştirme Kursiyer Sayılarının Karşılaştırılması

Kaynak: Yalova İŞKUR İl Müdürlüğü, 2011

Şekil 1'de 2009 ve 2010 yıllarında toplam işgücü eğitim programlarına katılan işsizlerin sayısı verilmektedir. Burada görülebileceği gibi 2009 ve 2010 yılları arasındaki kursiyer sayıları arasında % 100 lük bir artış mevcuttur. Bu durum hem talebin fazla olmasından hem de İŞKUR İl Müdürlüğü'nün bütçesinin uygunluk durumuna göre değişebilmektedir.

Tablo 4'ü değerlendirdiğimizde şunu görmek ve belirtmek gerekir. Başta ihtiyaç duyulan meslek alanları çok iyi seçilmiş ve Yalova ili için ilk defa böyle bir hizmet alanı açılmıştır. Bu nedenlerden dolayı kurslara katılımın gayet iyi ve mezuniyet oranının % 90 civarında olduğu görülmektedir. İşe yerleşme ise % 57 nin üstünde bir orandadır. Bu oran bu tür kurslar için çok iyi denilebilecek bir yüksekliktir.

Tablo 4 :
2009 Yılı İşgücü Yetiştirme Kursları

KURSUN ADI	Kursiyer	Mezun	İşe Giren	% Oranı
HASTA VE YAŞLI BAK. ELEMANI	15	14	6	42,86
BİLGİSAYARLI MUHASEBE ELEMANI	15	10	8	80
BİLG. OPERERATÖRÜ (ÇİZİM PROG.)	20	19	13	68,42
ELEKTRİK ARK KAYNAKÇISI	15	13	9	69,23
ELEKTRİK ARK KAYNAKÇISI	15	11	11	100
SATIŞ NEZARETÇİSİ	25	24	14	58,33
KAYNAKÇILIK GENEL	20	17	15	88,24
KAYNAKÇILIK GENEL	20	18	16	88,89
SÜS BİTKİLERİ YETİŞTİRİCİLİĞİ	25	24	13	54,17
GARSON (SERVİS ELAMANI)	15	12	11	91,67
GRAFİK TASARIM	20	20	10	50
GRAFİK TASARIM	20	20	8	40
AŞÇILIK	20	20	13	65
SATIŞ NEZARETÇİSİ	25	23	13	56,52
FİDAN YETİŞTİRİCİLİĞİ	15	15	6	40
SATIŞ NEZARETÇİSİ	25	24	10	41,67
KAYNAKÇILIK GENEL	20	19	15	78,95
KAYNAKÇILIK GENEL	20	19	17	89,47
HASTA VE YAŞLI BAKIM ELEMANI	20	20	4	20
AŞÇILIK	20	19	11	57,89
BİLG. OPERERATÖRÜ (ÇİZİM PROG.)	20	19	8	42,11
BÜRO YÖNETİMİ VE SEKR. MES.ELE.	25	25	9	36
DİKİŞ MAKİNASI OPERATÖRÜ	20	19	10	52,63
SÜS BİTKİLERİ YETİŞTİRİCİLİĞİ	20	19	4	21,05
TOPLAM	475	443	254	57,34

Kaynak: Yalova İŞKUR İl Müdürlüğü Verilerinden Derlenmiştir.

Tablo 5 :
2010 Yılı İşgücü Yetiştirme Kursları

KURSUN ADI	Kursiyer	Mezun	İşe Giren	% Oranı
AB PROJE HAZIRLAMA UZMANI	25	24	7	29,17
AĞ-FILE ÖRÜCÜSÜ (ELLE)	20	20	0	0,00
ARICILIK	20	19	3	15,79
BİNA ELEKTRİKÇİSİ	21	17	5	29,41
CNC TEZGAH OPERATÖRÜ	20	19	10	52,63
DIKİŞ MAKİNASI OPERATÖRÜ	20	19	5	26,32
DOĞALGAZ TESİSATÇISI	15	13	10	76,92
ECZACI KALFASI	25	25	0	0,00
EMLAK VE EMLAK YÖN. MES. ELE.	25	22	3	13,64
GARSON (SERVİS ELEMANI)	20	20	6	30,00
HASTA VE YAŞLI BAKIM ELEMANI	20	20	6	30,00
KASİYER	20	17	4	23,53
KASİYER	25	22	0	0,00
KAT GÖREVLİSİ	20	20	5	25,00
KAYNAKÇI (GENEL)	20	18	10	55,56
MASÖR(KAPLICA)	20	20	2	10,00
MOBİLYACI	15	11	4	36,36
MÜŞTERİ TEMSİL (Çağrı Mrk. İst. Garantili)	15	15	13	86,67
MÜŞTERİ TEMSİL (Çağrı Mrk. İst. Garantili)	15	15	15	100,00
MÜŞTERİ TEMSİL (Çağrı Mrk. İst. Garantili)	15	11	10	90,91
MÜŞTERİ TEMSİL (Çağrı Mrk. İst. Garantili)	15	11	11	100,00
MÜŞTERİ TEMSİL (Çağrı Mrk. İst. Garantili)	15	13	12	92,31
PASTACI VE TATLICI	20	19	4	21,05
PAZARLAMACI	25	22	1	4,55
RESEPSİYON ELEMANI	25	24	3	12,50
SATIŞ ELEMANI (Perakende)	25	23	13	56,52
SIHHİ TESİSATÇI	15	13	5	38,46
SİGORTACILIK MESLEK ELEMANI	25	24	2	8,33
GARSON (SERVİS ELEMAN)	20	20	12	60,00
DIKİŞ MAKİNASI OPERATÖRÜ (İst. Garantili)	25	23	21	91,30
ÖRTÜ ALTI SEBZE YETİŞTİRİCİLİĞİ	23	22	0	0,00
DIKİŞ MAKİNASI OPERATÖRÜ	25	24	2	8,33
DIKİŞ MAKİNASI OPR. (İstihdam Garantili)	25	24	14	58,33
DIKİŞ MAKİNASI OPR. (İstihdam Garantili)	20	13	13	100,00
SATIŞ ELEMANI (Perakende)	25	23	0	0,00
TIBBİ SEKRETER	25	25	0	0,00
KAYNAKÇI (GENEL)	20	18	0	0,00
TOPLAM	949	841	305	36,26

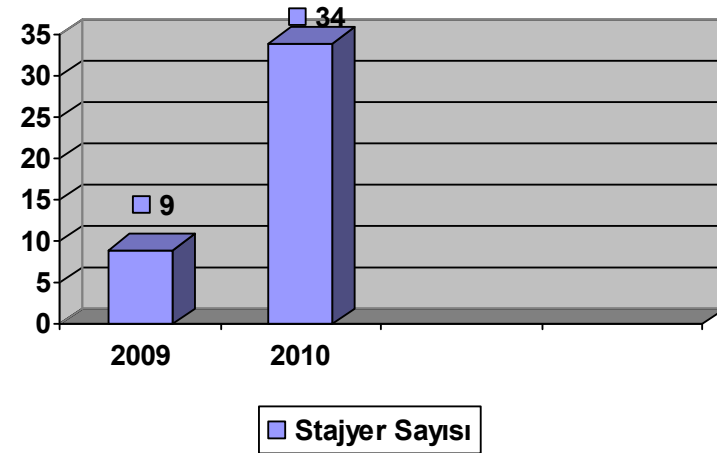
Kaynak: Yalova İŞKUR İl Müdürlüğü Verilerinden Derlenmiştir.

Tablo 5'e bakıldığında 2010 yılında kursiyer sayısının bir önceki yıla göre iki katına çıktığını ve kursiyerlerden istihdam garantili olan kısmında mezun olanların % 100' e yakın kısmının istihdam edildiği görülmektedir. Toplamda ise kursiyerlerin % 36,26 oranında istihdam edildiği görülmektedir.

2.2. İşbaşı Eğitim (Staj) Programları

2009 yılında yeni uygulamaya konan işgücü uyum hizmetlerinden Staj Programları tecrübe eksikliğinden dolayı işe girmekte zorlanan iş arayanlara iş fırsatları sunarken diğer yandan kalifiye işgücüne ulaşmakta sıkıntı çeken ve işgücünün yetiştirme sürecinde yaşadığı ekonomik sıkıntılardan kurtulmak isteyen işverenlere önemli avantajlar sağlamaktadır. 2009 yılında İŞKUR Yalova tarafından 9 adet staj programları düzenlenmiştir. Bu programda 9 kişi yer almış ve 6 kişinin istihdamı gerçekleştirilmiştir. 2010 yılında ise 34 adet staj programı düzenlenmiştir. Stajyerlerden 7 tanesinin istihdamı gerçekleştirilmiştir. Tablo 6 ve 7'de konuyla ilgili ayrıntılı bilgiler yer almaktadır.

Şekil 2 :
2009 ve 2010 Yılları Stajyer Sayılarının Karşılaştırılması

Kaynak: Tuncay Güloğlu vd., Yalova İli İşgücü Piyasası Araştırması ve Analiz Çalışması, AREDA Yayınları, İzmit, 2011, s. 43.

İşbaşı eğitimi programları işçi ve işveren talepleri dikkate alınarak düzenlenmektedir. Aynı anda işçi ve işverenin uygun ve istekli olmaları gerekmektedir. Makine, muhasebe, hemşire, çocuk bakımı, büro çalışanı ve elektrikçi gibi genel ve yaygın işlerde olduğu gibi, grafik teknikeri, serigraf gibi daha dar kapsamlı alanlarda da olabilmektedir.

Tablo 6 :
2009 Yılı İşbaşı Eğitim (Staj) Programları

İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMLARI		Kursiyer	İstihdam
1	Makina Öğretmeni	1	0
2	Tornacı (Torna tezgahı Operatörü)	1	1
3	Satış elemanı	1	1
4	Çocuk Gelişim Elemanı	1	1
5	Muhasebeci	3	2
6	Elektrik Teknisyeni	1	1
7	Serigraf	1	0
Toplam		9	6

Kaynak: Yalova İŞKUR İl Müdürlüğü Verilerinden Derlenmiştir.

İşbaşı eğitim programında işçilerin direkt İŞKUR tarafından işlerini geliştirmek ve daha iyi öğrenmek üzere belirlenen eğitim (Staj) boyunca tüm giderleri karşılanmaktadır. Eğitim sonucunda işveren isterse ve ihtiyacı varsa söz konusu kişiyi işe alabilmektedir. Aksi durumunda başka işyerlerinde iş aramak zorunda kalmaktadır. 2009 yılında sayının az ancak istihdam oranını gayet yüksek (% 65) olduğu görülmektedir.

Tablo 7 :
2010 Yılı İşbaşı Eğitim (Staj) Programları

İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMLARI		Kursiyer	İstihdam
1	Rafineri ve Petrokimya Teknikeri	3	1
2	Kimya Teknikeri	8	1
3	Kimyager (Genel)	1	0
4	Çocuk Gelişim Elemanı	1	1
5	Muhasebeci	1	1
6	Plastik imalat elemanı	6	1
7	Elektrik Teknisyeni	2	0
8	Grafik Tasarımcı	1	0
10	Halkla İlişkiler	2	1
11	Büro Memuru	2	0
12	Bakım Onarım Elektrikçisi	2	0
13	Hemşire	1	1
14	Makine teknisyeni	1	0
16	Tekstil Teknikeri	3	0
		34	7

Kaynak: Yalova İŞKUR İl Müdürlüğü Verilerinden Derlenmiştir.

2010 yılında ise yapılan işbaşı eğitim programlarında ise daha fazla stajyerin alındığı ancak istidam sayısı kısmen artarken oranın çok düşük olduğu % 20 görülmektedir

2.3. Girişimcilik Eğitim Programları

Kendi işini kurmak isteyen kişilerin kurmak istedikleri işin iş planlarını geliştirmelerini sağlamak amacıyla yapılan kuramsal ve uygulamalı eğitim programlarını içeren uygulamalı girişimcilik eğitim programları ile aktif işgücüne katkılar sağlanmaktadır. KOSGEB ile işbirliği içerisinde 2010 yılında başlayan girişimcilik eğitimlerine 100 kişinin katılımı ile 5 programın uygulanması sağlanmıştır. Bu programlarla ilgili bilgiler Tablo 10'da ayrıntılı olarak yer almaktadır.

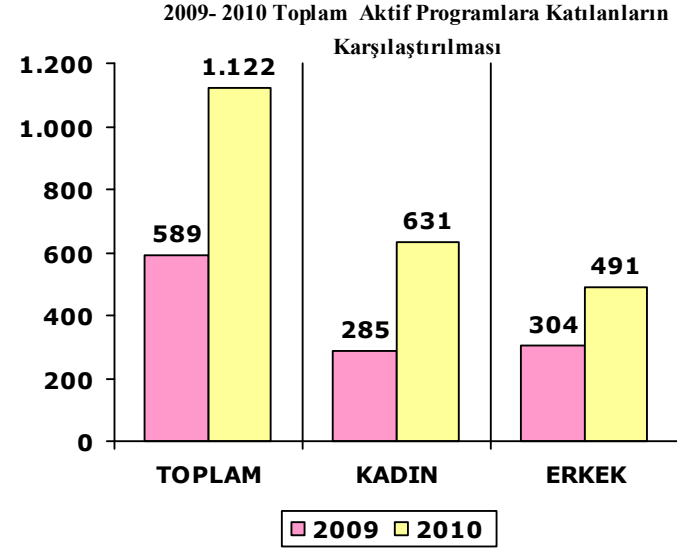
Tablo 8 :
2010 Yılı Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri

MESLEK	KURSIYER		
	Erkek	Kadın	Toplam
Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi 1. Grup,	8	12	20
Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi 2. Grup	11	9	20
Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi 3. Grup	12	8	20
Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi 4. Grup	17	3	20
Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi 5. Grup	11	9	20
TOPLAM	59	41	100

Kaynak: Yalova İŞKUR İl Müdürlüğü Verilerinden Derlenmiştir.

İŞKUR tarafından desteklenen bir diğer eğitim ise girişimcilik eğitimidir. Burada amaç daha çok kendi işini kurmak isteyen girişimcilere yönelik olarak verilen bir eğitim şeklindedir. Söz konusu kursiyerlere teorik bilgilerle birlikte işlerini kurma aşamasında ve daha sonraki aşamalarda yapabilecekleri projeler ile bu projeleri vesilesi ile kredi ve destek alabilecekleri kurum ve kuruluşlar ile ilgili desteklerde verilebilmektedir.

Şekil 3 :

Kaynak: Yalova İŞKUR İl Müdürlüğü, 2011.

2.4. İş ve Meslek Danışmanlığı Hizmetleri

Kaynakların etkin ve doğru olarak kullanımı, kişinin başarılı olabileceği ve doyum sağlayabileceği bir iş ve meslekte çalışabilmesi, bilinçli ve doğru olarak yapılacak iş ve meslek seçimi ile gerçekleşebilir. Bu kapsamda İŞKUR' da meslek seçme aşamasında bulunan öğrencilere, gençlere ve bireylere yönelik olarak sunulan hizmete "Meslek Danışmanlığı", iş bulmada/seçmede güçlükleri olan, mesleki uyumsuzluk problemleri bulunan, mesleki becerilerini geliştirmek isteyen, mesleğini veya işini değiştirmek isteyen yetişkinlere yönelik olarak sunulan hizmetlere ise "İş Danışmanlığı" hizmeti denilmektedir.

Aktif Programlar kapsamında, danışmanlık hizmetleri alanında yer alan Meslek Danışmanlığı hizmeti 2010 yılından önceki dönemde Yalova İŞKUR İl Müdürlüğünde bulunmamakta idi. Bu hizmet 2010 yılı Aralık ayından itibaren Yalova İŞKUR İl Müdürlüğü tarafından vermeye başlanmıştır. Bu kapsamda birçok genç işsiz ve öğrencinin, geleceğine yönelik olarak seçebilecekleri meslek ve alabilecekleri eğitimler hakkında danışmanlık yapılmıştır. Söz konusu meslek

danışmanlığı yapılan çeşitli görüşmeler ve bazen de uygulanan birkaç test neticesine göre yapılabilmektedir.

Tablo 9 :
2009 ve 2010 Yılı İş ve Meslek Danışmanlığı Hizmetlerinden Yararlanan Kişi Sayısı

Verilen Hizmet Türü	2009	2010
İş Danışmanlığı Bireysel Görüşme	92	272
İş Arama Becerilerinin Geliştirilmesi Semineri	900	1284
Meslek Bilgi Merkezinden Faydalananlar	0	110
Meslek Danışmanlığı Bireysel Görüşme	0	27
Meslek Danışmanlığı Sınıf Görüşmesi	0	202
Kurum Hakkında Bilgilendirme	0	730
Toplam	992	2622

Kaynak: Yalova İŞKUR İl Müdürlüğü Verilerinden Derlenmiştir.

Tablo 11'de görülebileceği gibi, 2009 yılında sadece iş danışmanlığı ve iş arama becerileri ile ilgili olarak çeşitli görüşme ve seminerler düzenlenmiştir. Ancak 2010 yılında bu görüşme ve danışmanlıkların yanı sıra meslek danışmanlığı da verilmeye başlanmış olup, bu danışmanlıklar okullara da taşınarak daha geniş kitlelere ulaşılmaya çalışılmıştır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Eğitim-ekonomi ilişkisinin en önemli kesişim noktası vasıflı işgücü yetiştirilmesi, dolayısıyla eğitim-istihdam ilişkisidir. 1990'lar sonrasında, birikim sürecinin giderek derinleşmesi sonucu eğitim yoluyla işgücüne nitelik kazandırılarak rekabette öne çıkma ve daha fazla artı değere ulaşma, vasıflı işgücü eğitimi birikim sürecinin en önemli elemanlarından biri konumuna getirmiştir. İşgücü eğitimi, işletme ve üretimin artan küreselleşmesi karşısında, yetiştirdiği işgücüyle, ürettiği bilgiyle, oluşturduğu teknolojiyle, birikim sürecinde öne çıkmayı sağlayacak stratejik bir hedef olarak tanımlanmıştır.

İŞKUR son yıllarda işgücü eğitimi ve istihdam oluşturma alanında Türkiye 'de söz sahibi olan en etkin kurumdur. Bunun en önemli nedenlerinden biri hiç şüphesiz elinde bulunan maddi kaynaktır. Bu kaynağın en önemli unsuru da işsizlik sigortası fonunda biriken paralardır. Bu paraların % 10-15 gibi bir oranı işsizlere işsizlik sigortası parası olarak ödenirken kalan büyük bir kısmı ise işgücü eğitimi ve girişimcilik eğitimi toplum yararına çalışma gibi istihdama yönelik alanlarda kullanıldığı belirtilmektedir.

Yaptığımız araştırmalarda Türkiye genelinde işgücü yetiştirme kurslarında meslek eğitimi alan kursiyerlerin büyük bir kısmı kursları bitirdikleri halde eğitim aldıkları meslekle ilgili bir işe yerleşemiyorlar. Burada iş garantili kursları istisna ettiğimizde, geriye kalan kurslardan mezun olan kursiyerlerden istihdam edilebilenler için elimizde kesin bir sayı bulunmamaktadır. Ancak yapılan tahminlere göre işgücü eğitim kursları sonucunda işe yerleşenlerin oranı % 30'un altında olduğu edilmektedir. Diğer taraftan İstihdam garantili kurslara gidenlerin istihdam oranının Türkiye genelinde % 60 civarında olduğu belirtilmiştir.

Araştırmamızın ana unsurunu oluşturan Yalova ilimizde ise İstihdam garantili kurslardan mezun olanların istihdam oranlarının % 90'ın üzerinde olduğu görülmektedir. Diğer kurslardan mezun olanların ortalaması ise % 40 civarındadır. Bu rakamlara bakıp bir değerlendirme yaptığımızda net bir şekilde Yalova İŞKUR İl Müdürlüğü kurs programlarının başarılı olduğu görülmektedir. Elbette bu oranlar daha üst düzeylerde olabilir. Ancak Yalova İŞKUR İl Müdürlüğü faaliyetlerinin 2010 yılı itibari ile İşgücü yetiştirme ve istihdam yönüyle Türkiye ortalamasına göre oldukça iyi bir durumda bulunmaktadır.

Türkiye'de İşgücü eğitiminin birçok alanda çözülmesi gereken problemleri mevcuttur. Bunların başında kaliteli ve uygulamaya ağırlık veren ve piyasa içinde rekabet edebilen ve üretim yapabilen bir eğitim sisteminin kurulması çok önemlidir. Mesleki eğitimin sadece teorik olarak yapılması birçok alanda yeterli olamadığı gibi neticesinden beklenen verimde alınamamaktadır. Bu nedenle işgücü

eğitiminin oransal olarak daha fazla uygulamalı eğitimle desteklenmesi gerekmektedir.

İşgücü eğitimi tüm dünyada olduğu gibi, Türkiye'de de istihdam piyasasına eğitilmiş ve kaliteli işgücünün kazandırılması yönüyle oldukça önemli görülmektedir. Piyasaların kaliteli istihdama sahip olmaları neticesinde, üretimde de daha verimli, kaliteli ve yeni ürünlerin doğmasına yol açacaktır. Bu ise ülke ekonomisinin gelişmesi ve rekabet gücünün artmasının olmazsa olmazlarından. Dolayısı ile eğitim düzeyi yükselen bir piyasada daha kaliteli ve değerli ürünlerin üretilmesi söz konusu olacaktır. Yani mevcut ve gelecekteki işgücümüzün hem genel eğitim düzeyini, hem de mesleki eğitim ve kabiliyetini sürekli bir şekilde daha üst düzeylere getirmek gerekmektedir.

İşgücü eğitiminde, esas olan belli bir süreç içerisinde kişilere belirlenen programlar dâhilindeki bilgiyi vermek değil, bu bilginin uygulamalı olarak beceriye dönüştürülmesinin sağlanması olmalıdır. Bu nedenle verilen bilgilerin teorik süreleri ile uygulama sürelerinin dengeli ve yeterli olması gerekmektedir. Kursiyerlerin söz konusu eğitim kurslarına baştan sona katılabilmeleri için yeterli destek ve motivasyonun sağlanması (özellikle eğitim süreleri boyunca yeterli bir ücretle desteklenmeleri) gerekmektedir. Aksi halde verilen mesleki eğitimin sonuçları istenen düzeylerde alınamamaktadır.

Türkiye'de mesleki eğitim alan yetişkin işsizlerin mesleki eğitimdeki amaçlarının, gününü geçirme ve zaman harcama gibi bir anlayışla değil, gerçek anlamda bir meslek sahibi olma ve işi öğrenme amaçlı olmalıdır. Bütün bunların olabilmesi ise şüphesiz verilecek olan işgücü eğitim kurslarının profesyonel hale getirilmesi ile mümkün olabilecektir. Profesyonel kavramı içeriğinde, eğitim veren kurum, eğitici ve eğitim alan ve alacakların çok daha ciddi ve disiplinli bir sistem içerisinde uygun ortam ve şartların sağlanmasının yanı sıra geçinebilecekleri bir ücretle ücretlendirilmeleri gerektiği düşünülmektedir.

Çünkü: kurs veya ders alan işsiz düşünceinde yarın eve giderken cebimde param olacak mı? Kaygısı olmamalıdır. Ya da bakmakla yükümlü olduğu varsa eşi ve çocuklarının temel ihtiyaçlarını karşılayabilecek miyim gibi sorunlarının çözümlenmesi gerekmektedir. Yani; mesleki eğitim alanların geleceğe ait geçim sorunu yaşamamaları için, en az asgari ücret düzeyinde bir gelire sahip olmaları gerekmektedir. Bu düzeydeki bir ücretin ise şu anda İŞKUR'un işsizlik fonundan karşılanabileceği ve ihtiyaç duyulmasında devlet otoritesi tarafından desteklenmesi gerektiği belirtilmektedir.

Bütün bunlarla beraber mesleklerin uygulama alanlarında ciddi ve uygun müessese, kurum, kuruluş, piyasa ve laboratuvarların seçilmesi tecrübelerin kazanılmasında çok önemlidir. Ayrıca yeterli denetim ve kontrolün yapılması sağlanmalıdır. Bu durumda mesleki eğitim alan kişilerin daha başarılı olmaları sağlanabileceği gibi, eğitim veren kurum, kuruluş ve eğitimcilerinin, özgüven ve

başarıları da artacaktır. Dolayısı ile bir taraftan başarılı bireyler yetişirken öte yandan ülkenin kaynakları daha rasyonel kullanılmış olacaktır.

KAYNAKÇA

- Ataman, Berrin Ceylan, (2003), "İşsizlik Sorunu ve Türkiye'nin AB İstihdam Stratejisine Uyumu", **TİSK İşveren Dergisi**, Ekim 2003, (çevrimiçi) <http://www.tisk.org.tr>, 03.09.2006.
- Aydın, İnanet, (2006), "Türkiye'de Eğitim ve Bazı Sorunları", **Kamuda Sosyal Politika**, cilt 1, sayı 1, Haziran, 2006.
- Bircan, İsmail, (1998), **Demokratik Eğitim Kurultayı**, Bireysel Bildirgeler, İİBK Yayını, Ankara.
- Bulutay, Tuncer, (1998), **Türk İşgücü Piyasası ile ilgili Yükler ve Politikalar**, DİE Yayını, Ankara.
- DPT, (2008), IX. Kalkınma Planı, **Resmi Gazete**, 1 Temmuz 2008 Tarihli Mükerrer Sayısı,
- Hürriyet Gazetesi, (2010), Ekonomi Sayfası, "Yılda 400 bin Kişi Kursu Gidecek, 100 Çalışandan 35'i Kadın Olacak", 09.06.2010.
- İŞKUR, (2011), **2010 Yılı Faaliyet Raporu**.
- İŞKUR, (2011), **Yalova İl Müdürlüğü Verileri**.
- EUROSTAT, "Unemployment Rate", (Çevrimiçi) <http://eurostat.ec.europa.eu>, 22 Şubat 2012.
- ILO, (2011), **Global Employment Trends 2011**, Geneva: ILO Publication, 2012.
- Kenar, Necdet, (2002), "Türkiye'de İstihdam Politikaları" Uluslararası Mesleki Eğitim ve İstihdam Semineri, Milli Eğitim Vakfı Yayını, Ankara.
- TÜİK, (2011), **Hane Halkı İşgücü Araştırmaları Şubat Verileri**,
- Taş, H. Yunus, (2010), **Avrupa Birliği ve Türkiye'de KOBİ'lerin İstihdam Artırıcı Etkileri**, İstanbul, İTO Yayınları.
- Güloğlu, Tuncay vd., (2011), **Yalova İli İşgücü Piyasası Araştırması ve Analiz Çalışması**, AREDA Yayınları, İzmit.
- Türkel, S., (1999), **Küçük ve Çok Küçük İşletmeler ile Tarım İşletmelerinde Çalışma Şartları ve Çalışanların Nitelikleri**, TOBB Raporu, Ankara.
- Zaman Gazetesi, (2011), Ekonomi Sayfası, 26.04.2011.